

Milý jubilant,

v každodennej trme-vrme má človek málo možností vyjadriť druhému človeku svoju úctu a náklonnosť, aj keď ju pociťuje roky. Akosi sa nehodí prehodiť len tak na chodbe, keď sa míňame, utekajúc šíriť osvetu do učební, okrem pozdravu a bežných prevádzkových otázok aj slová potvrdzujúce dlhoročné priateľské puto. Je len niekoľko príležitostí, keď je to adekvátne, ba priam potrebné. Jednu z nich využívam (zlé jazyky povedia, že preto, lebo som neprispela odborným príspevkom) pri Tvojom jubileu, milý kolega. Inšpirovala som sa názvom tejto peknej knižky a skúsim Ti pripomenúť náš spoločný život v siedmich zastaveniach.

Zoznámili sme sa pri jednej z najtraumatizujúcejších skúseností nášho života – prijímačkách na štúdium archeológie v Brne. Strávili sme spolu s ďalšími nešťastníkmi niekoľko hodín pred dverami, za ktorými sedela prijímacia komisia a primerane s plynným časom sa strácala naša viera v to, že sme na správnom mieste a kompetentní sa o štúdium uchádzať. Takýto pocit beznádeje sme potom kolektívne zažívali už ako študenti mnohokrát. V živej pamäti mám jednu chvíľku, keď sme všetci piati prváci kombinácie prehistória – klasická archeológia po ďalšej hodine strápanovania sa na latinčine sedeli na schodoch, vážne rozmyšľali o návrate domov a len hanba nám zabránila tento úmysel zrealizovať. Rekapitulujúc naše študentské roky, si však myslím, že sme mali veľké šťastie: boli sme výborná partia, učili nás skvelí pedagógovia, tie drsné skúšky sme nejako prežili a Teba sme naučili piť pivo.

Naše cesty sa nerozišli ani po promócií, traja z nášho študentského kolektívu sme zakotvili v Archeologickom ústave SAV, my dvaja v Nitre, Elenka Miroššayová v Košiciach. Stalo sa tak v čase, keď sa sťahoval depozitár s nálezovým fondom, takže sme začali svoju vedeckú kariéru v tzv. dvornej čate, vláčiac krabice s črepni hore-dolu. Ako služobne najmladší sme boli nasadzovaní na rôzne pomocné práce, napríklad počas exkurzií, ktoré boli súčasťou konferencií, sme fungovali ako tlmočníci v autobusoch

Dear honoree – celebrant,

There are only few opportunities to express respect and affection to someone in the everyday haste, although we might feel it for years. It is somehow inappropriate to say it in the corridor when we just pass each other running to classrooms to spread education, to say – besides hello and common work questions – words confirming our long lasting friendship. There are only a few occasions when it is suitable, or even necessary. I am using one of such occasions (wicked tongues might say that is because I had not contributed with a scientific paper) on your jubilee, dear colleague. I have been inspired by the title of this beautiful book and I will try to remind you of our life together in seven stops.

We met during one of the most traumatizing experiences of our lives – at entrance exams for the study of archaeology in Brno. We spent – together with other unfortunate ones – several hours in front of the door behind which the acceptance committee was sitting and as the time passed by, our faith that we were in the right place and competent to apply for the study was slowly disappearing. We experienced this feeling of hopelessness many times as students. I can clearly remember the moment when all of us five first year students of prehistory – classical archaeology were seriously considering returning home after yet another embarrassing lesson of Latin. Only shame prevented us from carrying out our intention. Recalling our student years, I think we were very lucky. We were a great team taught by great pedagogues, we survived all the tough exams and taught you to drink beer.

Our paths did not separate after the graduation either. Three people from our group stayed at the Institute of Archaeology of SAS – the two of us stayed in Nitra, Elenka Miroššayová in Košice. It happened in the time when the depository with finds was being moved, so we started our scientific careers in the so-called yard platoon carrying boxes with sherds back and forth. As the youngest employees, we were given various auxiliary jobs, e. g. during excursions which were part

(to sme ešte plynulo hovorili po francúzsky). Postupne sme dostali príležitosť realizovať sa v terénnom výskume, dokonca aj na jednej lokalite – na revíznom výskume stavebného komplexu z doby rímskej v Stupave, i keď nie v jednom čase.

Spoločne sme nastúpili tiež na vedeckú aspirantúru. Zatiaľ čo diplomové práce sme obaja písali z problematiky doby rímskej (tá Tvoja o rímskych tehľách bola skvelá a treba len ľutovať, že ostala v rukopise), témy kandidátskych dizertácií nás nasmerovali na rozdielne cestičky. Hoci si z toho nebol nadšený, úprimne som presvedčená, že je pre bádanie o dobe laténskej šťastím, že si sa mu začal venovať. Málokomu sa podarí stať sa klasikom vďaka prvej práci, Tebe áno.

Počas ďalších spoločných rokov v Archeologickom ústave som mala možnosť s väčším (to keď som sa realizovala ako matka) alebo menším (to keď sme mali spoločnú pracovňu) odstupom sledovať, ako rastie Tvoja autorita u našich spoločných kolegov, akej vážnosti sa tešíš v širšej odbornej verejnosti. Nepochybne sa na tom podpísala Tvoja erudícia a serióznosť, s akou pristupuješ k práci. Myslím si však, že sa takýmto spôsobom zúročoval aj Tvoj postoj k okoliu: nefalšovaná úcta voči starším kolegyniam a kolegom, nezištná pomoc mladším, skromnosť a dobré srdce. Každá pracovňa, v ktorej Ťa usadili, sa časom stala miestom neformálnych stretnutí a diskusným fórom pre široký okruh priateľov. Mnohých si inšpiroval, kritickými pripomienkami nasmeroval, povzbudil v ich vedeckej práci. (Mne si poskytol mnohé kuchárske recepty, ktoré využívam dodnes).

Pri spomienkach na našu spoločnú minulosť nemôžem vynechať obdobie po novembri 1989, keď si sa stal na krátky čas riaditeľom Archeologického ústavu SAV. To, čo je v očiach niektorých našich súputníkov zanedbateľná epizóda, Ťa stálo veľa úsilia, koncepcnej práce, snahy udržať inštitúciu ako životaschopnú jednotku. Dôvera kolegov, ktorí Ťa zvolili, mohla krátkodobu potešiť, problémy turbulentnej doby s rôznymi negatívnymi javmi zanechali pachuť v ústach. Viem, že to tak necítiš, ale mal by si mať pocit oprávnenej hrdosti na to, čo sa

of conferences we worked as interpreters on buses (those were the times when we were able to speak fluent French). Gradually, we got an opportunity to work in field research, even at one site – the revision research of a construction complex from the Roman period in Stupava, although not at the same time.

We started our effort to become associate professors together, too. While both our diploma works dealt with the topic of the Roman period (yours was about Roman bricks and it was great, it is such a shame it only remained in form of a manuscript), they led us in different directions. Although you were not really happy about it, I am convinced that it was a great luck for the investigation of the La Tène culture that you started to study it. There are not many who become classics with their very first work, but you are one.

During further years together at the Institute of Archaeology, I could see your growing authority among our colleagues and the respect you acquired with the expert public from a longer (when I became a mother) or shorter distance (when we were sharing one office). Your erudition and the seriousness you show in your attitude to work are the reasons. However, I think the reasons also include your attitude to people – real respect to older colleagues, unselfish help to your younger colleagues, modesty and loving heart. Each office you got sooner or later became a place of informal meetings and a discussion forum for a wide circle of friends. You have inspired many people, directed them with your critical comments, encouraged them in their scientific work (you gave me many cooking recipes which I still use).

Remembering our common past, I cannot skip the period after 1989, when you became the director of the Institute of Archaeology for a short time. What some of our fellows see as an unimportant episode, cost you a lot of effort, conceptual work, struggle to keep the institute a viable unit. The trust of the colleagues who had voted for you could have caused a short-time happiness, but the problems of the tumultuous times with many

Ti podarilo. Jedným, dúfam kladným, výsledkom Tvojho riaditeľovania je otvorenie výučby archeológie na nitrianskej vysokej škole.

Do pedagogickej praxe sme sa posunuli v rôznom čase, ja ako predvoj, Ty po zrelej úvahe, ale čoskoro opäť v spoločnom rytme. Naraz sme získali docentský aj profesorský diplom a zdá sa, že tu aj spoločne uzavrieme svoju kariéru. Som presvedčená, že Ty to môžeš urobiť s dobrým pocitom: vchoval si si zdatnú generáciu nasledovníkov v oblasti bádania o dobe laténskej, tí, ktorí si zvolili inú dráhu, Ťa spomínajú a budú spomínať aspoň pri pive.

Neviem, milý jubilant, či si to uvedomuješ, ale bezo mňa, ako sprievodkyne, si prežil len malú časť svojho života. Netrúfam si odhadnúť, akú cenu má v Tvojich očiach táto skutočnosť. Čo viem s istotou je, že pre mňa si priateľ navždy. Vážim si Ťa pre Tvoju ľudskú empatiu, vľúdnosť k ľuďom v Tvojom okolí, osobnú statočnosť, ktorej som bola mnohokrát svedkom, lásku a obetavosť, ktorú si prejavoval a prejavuješ svojim blízkym. Verím, že (pri všetkej úcte k Tvojej vedeckej aktivite) toto sú tie pravé dôvody, pre ktoré Ťa majú radi aj všetci ostatní gratulanti. Sme radi po Tvojom boku.

Janka Hečková

negative phenomena left a bad taste in your mouth. I know you do not feel it this way, but you should be proud of what you have managed to do. One of the positive – at least I hope so – results of your management is that the university in Nitra opened a study programme in archaeology.

We moved on to our pedagogical practice in different times. I was the pioneer, you took your time to make up your mind, but soon we were working in the common rhythm. We acquired our diplomas of associate professors and professors at the same time and it seems that this is where we are going to end our careers together. I am convinced that you can do it with a feeling of satisfaction – you have educated a competent generation of your followers in the investigation of the La Tène period. Those who have chosen a different career still remember and will remember you in their discussions over beer.

I do not know, my dear Honoree, if you realize it, but you have only lived a short period of your life without me as your companion. I do not dare to guess the value of this fact in your eyes, but what I know for sure is that you are my friend forever. I respect you for your empathy, kindness to the people around you, your personal courage I have witnessed so many times, love and sacrifice which you have been showing to your beloved ones. I believe – with all the respect I have for your scientific activity – that these are the real reasons why all other congratulators love you too. We like to be by your side.

Janka Hečková